

Posudek k žádosti doc. PhDr. Gabriely Lubelcové, CSc. na jmenování profesorkou v oboru sociologie

Doc. PhDr. Gabrielu Lubelcovou, CSc. znám více než dvacet let z řady různých odborných akcí, zejména jsem se s ní potkával na každoročně pořádaných konferencích Sekce sociální patologie České sociologické společnosti, kde doc. Lubelcová vystupovala s příspěvky zaměřenými na oblast sociální patologie a kriminality.

Při těchto odborných setkáních byla navázána užší spolupráce mezi naší Katedrou právní teorie Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Katedrou sociologie Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě při řešení rozsáhlého tříletého výzkumného projektu Grantové agentury ČR „Právní postoje a hodnotové orientace delikventních žen“ (č. 407/02/05333), na němž se v letech 2002-2004 doc. Lubelcová významně podílela jako organizační vedoucí skupiny kolegů z Katedry sociologie FiF UK. Výzkum byl založen na dotazníkovém šetření, zčásti pak i na volných rozhovorech s odsouzenými ženami. Jeho hlavním cílem bylo identifikovat základní sociální charakteristiky a body životní (respektive kriminální) kariéry delikventních žen a dále se zaměřit na rodinné a sociální zázemí před nástupem a po návratu z výkonu trestu a na hodnotové orientace a postoje delikventních žen k právu. Výzkum byl proveden ve všech českých ženských věznicích a výsledky byly komparovány s výsledky šetření provedeného za použití slovenské verze českého dotazníku v ženské věznici v Nitře. S časovým odstupem bylo provedeno opakované dotazníkové šetření u již dotázaných žen jako sonda k zachycení vývojové změny hodnotových orientací a postojů k právu v průběhu výkonu trestu odnětí svobody. Do shrnující monografie „Ženská delikvence: teoreticko-empirická studie k problému právních postojů a hodnotových orientací delikventních žen“ přispěla doc. Lubelcová se spoluautory dr. Džambazovičem a Mgr. Capíková částí, ve které provedla komparativní srovnání v oblasti ženské kriminality na Slovensku.

Jako právník a sociolog se zaměřuji na oblast sociologie práva, jejíž významnou součástí je problematika sociálních deviací, deliktního jednání a kriminality. Od roku 2000 tak sleduji publikační činnost doc. Lubelcové. Z jejích větších publikačních výstupů jsem se jako recenzent zabýval v roce 2009 zpracováním recenzního posudku na její monografickou práci „Kriminalita ako spoločenský fenomén: Úvod do sociologicky orientovanej kriminológie.“ Uvedená práce byla vedena snahou autorky překlenout absenci sociologicky pěstované kriminologie, jež šíří svého pohledu přesahuje obvyklé kriminologické studie zpracovávané v rámci vědy trestního práva, jakož i psychologické studie tematicky zaměřené na otázky lidské psychiky v souvislosti s kriminálním jednáním. V recenzním posudku jsem konstatoval, že takto sociologicky orientovaná kriminologická studie doc. Lubelcové na českém i slovenském knižním trhu dlouhodobě schází na rozdíl zejména od americké sociologie. Doc. Lubelcová se kriminologickou problematikou zabývá dlouhodobě, kdy před vydáním předmětné monografie z roku 2009 publikovala cca deset prací k sociální podmíněnosti kriminality, jejím trendům, důsledkům a prevenci,

k alternativním trestům, kriminalitě dětí a mládeže apod. Monografie tak byla určitým dílčím završením její vědecké práce.

Po roce 2009 doc. Lubelcová publikovala řadu sociologických statí zaměřených na dílčí aktuální témata. Jejich tematická bohatost ukazuje šíři odborných zájmů autorky. Jen namátkou uvádím:

- Sociálne inovácie - problematika vymedzenia a funkcií (2011),
- Sociálna ekonomika: koncepty, príležitosti, riziká (2012),
- Sociálne služby v SR - konceptuálne východiská, právny rámec a aplikačná prax (2013),
- Kriminalita ako modalita sociálneho konania (2014),
- Predpoklady uplatnenia sociálnej ekonomiky v SR ako výzvy pre oblasť vzdelávania (2014),
- Ekonomická dimenzia občianskej spoločnosti ako základ novej ekonomickej kauzality (2015),
- Slovenská sociológia po páde komunizmu: ideové korene a súčasné trendy (2016),
- Odcudzenie - staronový fenomén sveta práce (2016),
- Sociológia sociálnych problémov (2017).

Uvedené autorčiny práce reprezentujú hlavnú osu vedeckého zájmu doc. Lubelcové. Dokládajú jej širokú znalosť aktuálnych sociologických témata vychádzajúcich z bohatého zázemí literárnych i empirických prameňov. Doc. Lubelcová sa ako hlavná riešiteľka podieľala na spracovaní osmi grantových projektov a na sedmi projektoch sa podieľala ako spoluřešiteľka.

Významná je pedagogická činnosť uchazečky, ktorá je zaměřena zejména na aplikované sociologické disciplíny: kriminologicky orientované předměty, sociální politika, management sociálních služeb, mobilizace sociálních aktérů, sociologie sociálních problémů a některé další. Měl jsem vícekrát možnost vyslechnout vystoupení uchazečky na konferencích a workshopech. Doc. Lubelcová dokáže ve svých ústních vystoupeních podat sociologickou problematiku uceleně a systematicky, srozumitelně vystihnout její podstatu a zaujmout posluchače. Oceňuji její pedagogické a didaktické dovednosti.

Závěrem svého vyjádření k vědecké a pedagogické činnosti uchazečky shrnuji, že doc. Lubelcová se svými odbornými pracemi a dlouhodobým vědecko-pedagogickým působením na Filozofické fakultě Univerzity Komenského významně zasloužila o rozvoj sociologické analýzy aktuálních sociálních problémů, zejména v oblasti kriminologického bádání. Doc. Lubelcová je zformovanou a integrovanou vědeckou a pedagogickou osobností a proto **doporučuji po úspěšném průběhu inauguračního řízení její jmenování profesorkou oboru sociologie.**

V Brně 9. 4. 2018

prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc.